

Причорноморська
Фундація
Права

ПРИЧОРНОМОРСЬКА ФУНДАЦІЯ ПРАВА

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції
«Правова держава: напрямки та
тенденції розвитку в Україні»
м. Одеса, 05-06 липня 2013 р.**

Частина II

Одеса 2013

УДК 34.01 (083) ББК
Х511я431

Правова держава: напрямки та тенденції розвитку в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 05-06 липня 2013 р.). - у 2-х частинах. - Одеса. - Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2013, - Ч. II. - 96 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на Міжнародну науково-практичну конференцію «Правова держава: напрямки та тенденції розвитку в Україні». Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правоохоронних органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються у авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів Міжнародної науково-практичної конференції «Правова держава: напрямки та перспективи розвитку в Україні».

УДК 34.01 (083) ББК
Х511я431

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СЛУЖБОВИХ ОСІБ ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНОЇ СЛУЖБИ	40
Параскевич І.А. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ БОРЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ	42
Петросян А.М. КОДИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	44
Позняков С.П. ОЗНАКИ ПРИНЦИПУ «ПРАВОВОЇ ПУБЛІЧНОСТІ» У АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН	48
Полянська В.С., Лисеюк А.М. АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ	49
Русінової А.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	51
Сапрун О.В. СТАН ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПОЛІЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	54

НАПРЯМ 10. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО 56

Гнатенко Є.С. ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗЛОЧИННОГО ДІЯННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ АНГЛІЇ	56
Конопельський В.Я., Гритенко О.А. ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПРАКТИКИ, ЯК КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ІНСТИТУТУ	58
Мангур Р.В. ЩОДО БЕЗПОСЕРЕДНОСТІ ДАВАННЯ ХАБАРА СЛУЖБОВІЙ ОСОБІ	61
Мангур Р.В. ХАБАР-ПІДКУП ТА ВІНАГОРОДА: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	63
Микитась І.М. ДО ПИТАННЯ ПРИНЦИПІВ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ЛЮДИНИ	65
Плекан В.В. ГЕНЕЗИС КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОСЕРЕДНИЦТВО В ХАБАРНИЦТВІ	67
Резніченко Г.С. ЩОДО НАДАННЯ ЩОРІЧНИХ ВІДПУСТОК ЖІНКАМ, ЗАСУДЖЕНИМ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	69
Смушак О.М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОТУРАННЯ ЗЛОЧИНУ, ТА ЙОГО ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНИЙ ВПЛИВ НА ЗЛОЧИННІСТЬ	71
Ташлицька Н.М. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ	74
НАПРЯМ 11. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	76

Бедюк Н.А. ЗАМІНА СТАДІЇ ПОРУШЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ НА ЄДИНИЙ РЕЄСТР ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ	76
Великодний Д.В. ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ	78
Недільський В.В. ЗНАЧЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО ОСОБУ ЗЛОЧИНЦЯ ДЛЯ ПОШУКУ НАРКОТИЧНИХ	

- мінімального рівня безпеки із загальними умовами утримання - жінки, засуджені за злочини невеликої та середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі злочини. У виправній колонії цього виду можуть відбувати покарання також засуджені, переведені з виховних колоній у порядку, встановленому статтею 147 КВК України. У секторі середнього рівня безпеки виправної колонії цього виду можуть відбувати покарання також жінки, засуджені до довічного позбавлення волі;

- колоніях середнього рівня безпеки - жінки, засуджені до покарання у виді довічного позбавлення волі; жінки, яким покарання у виді смертної кари або довічного позбавлення волі замінено позбавленням волі на певний строк в порядку помилювання або амністії [7, с. 10].

У Інструкції серед перерахованих виправних та виховних установ не згадується про колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами утримання, хоча відповідно до КВК України у колоніях цього виду відбувають, призначене їм покарання більшість жінок, засуджених до позбавлення волі.

Приймаючи до уваги більш збитковий вплив покарання у виді позбавлення волі на особистість засуджених жінок, доцільно було б дозволити надавати право на отримання щорічної відпустки цій категорії засуджених, що відбувають призначене їм покарання у виправних установах мінімального рівня безпеки із загальними умовами утримання. При цьому необхідно приймати до уваги особистість засудженої, її відношення до режиму відбування призначеного покарання, а також ставлення до праці. Доцільно внести відповідні зміни до Інструкції про порядок надання засудженим короткочасних виїздів за межі установ виконання покарань, а також до ст. 111 КВК України.

Література:

1. Европейские тюремные правила. Пояснительная записка, касающаяся Европейских тюремных правил // Новая концепция пенитенциарной системы. - К. : Главное управление по исполнению наказаний МВД Украины, 1995.

2. www.ex-jure.ru/law/news.php

3. www.trinixy.ru/60105-tyrma-v-niderlandax-60-foto.html

4. www.celyabinsk.ru/text/news/14475.html

5. www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/article/627977

6. Бадира В. А., Денисова Т. А. Правові основи виправлення та ре соціалізації жінок, засуджених до позбавлення волі : Монографія / В. А. Бадира, Т. А. Денисова . - Запоріжжя, 2009. - 168 с.

7. Кримінально-виконавчий кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 20 січ. 2012 р. : (офіц. текст). - К. : ПАЛИВОДА А.В., 2012. - 96 с. - (Кодекси України).

Смушак О.М.

викладач кафедри кримінального права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника м. Івано-Франківськ, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОТУРАННЯ ЗЛОЧИНУ ТА ЙОГО ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНИЙ ВПЛИВ НА ЗЛОЧИННІСТЬ

Одним із видів причетності до злочину, який має загально попереджувальний вплив на злочинність є потурання злочинів. Потурання злочину визнається самостійним видом причетності до злочину, з яким на жаль досить часто на сьогоднішній день доводиться зустрічатись.

Термін „потурання” означає - не перешкоджати кому-небудь робити щось протизаконне варте осуду, не протидіяти чому-небудь [1, с. 433].

Потурання як форма причетності до злочину пов'язане із невиконанням особою покладених на неї правових обов'язків. Така особа, зобов'язана по закону або по роду своєї діяльності перешкоджати таким діям, які вчиняє злочинець, не робить цього, об'єктивно сприяючи тій або іншій особі в доведенні злочину до кінця, саме це

зумовлює суспільну небезпеку таких злочинів. Потурання злочину не сприяє його попередженню і в ряді випадків створює обстановку безкарності злочину і злочинця. Діючий КК України прямо не визначає кримінальної відповідальності за потурання злочину. Законодавче визначення поняття „потурання злочину” відсутнє. Але про нього можна зробити висновок на підставі аналізу норм Особливої частини КК України, у яких передбачається кримінальна відповідальність службових осіб.

Багато науковців, як зарубіжних, так і вітчизняних пов'язують даний вид причетності до злочину з діяльністю тільки службових осіб [2, с. 116], але не слід забувати, що обов'язок перешкоджати вчиненню злочину є не тільки в спеціально зобов'язаних суб'єктів, але і у всіх громадян. Г.І. Баймурзін пропонує застосовувати до таких осіб «засоби суспільно-морального впливу» [3, с. 198]. В реаліях нашого часу, даний засіб впливу не зможе змінити існуючої ситуації і саме тому закон повинен формувати в громадян відношення до злочину.

Коли аналізувати законодавче закріплення норм потурання, щодо відповідальності суб'єкта потурання, то варто зазначити, що норми, які закріплені в ст.135 КК України „Залишення в небезпеці” є занадто лояльною до тих осіб, які його вчиняють, не говорячи вже про норми ст. 136 КК „Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані”. Суб'єктом злочину передбаченого ст. 135 КК України є спеціальний ним може бути лише дві категорії осіб, а саме ті, які: 1) первісно зобов'язані були піклуватися про потерпілого і мали можливість надати йому допомогу; 2) самі поставили потерпілого в небезпечний для життя стан; - караються обмеженням волі на строк до 2-х років, або позбавлення волі на той самий строк (ч.1 ст.135 КК). Для того, щоб забезпечити участь громадян в боротьбі із злочинністю потрібно закріпити в кримінальному законодавстві відповідальність за потурання злочинам будь якими особами, які не перешкоджають вчиненню злочину своїми діями, при цьому маючи реальну можливість зробити це, без ризику для себе та інших осіб.

Потурання злочину – це наскільки суспільно небезпечна байдужість, яка загрожує в даний час безпеці суспільства, тому відповідно та обґрунтовано в ряді випадків відносять до злочинної.

Найбільш повне обґрунтування даного інституту знайшло своє відображення в дисертаційній роботі кандидата юридичних наук О.М. Лемешка „Кримінально-правова оцінка потурання вчиненню злочину”. Об'єктом даного дослідження виступає потурання злочину як окремий різновид причетності до злочину, в тому числі потурання, що вчиняється службовою особою – представником правоохоронного органу. В теорії кримінального права розрізняють потурання в широкому і в вузькому розумінні.

У широкому розумінні, потурання визнається бездіяльність будь-якої особи, яка не припиняє правопорушення, створює умови для його вчинення.

У вузькому розумінні, потурання означає тільки бездіяльність спеціально – зобов'язаної особи, яка полягає у невиконанні обов'язку щодо припинення злочину [4, с. 4]. Розглядаючи дане визначення потрібно зазначити його недосконалість, оскільки, загальний суб'єкт потурання взагалі випадає. Та при цьому суспільна небезпека бездіяльності таких осіб не викликає сумніву.

Як зазначає Н.І. Загородніков, кримінальна відповідальність за потурання може настати тільки в тому випадку, коли на ту або іншу особу в силу визначених вказівок закону або професійних функцій покладено обов'язок припиняти або виявляти злочинну діяльність, перешкоджати вчиненню злочину [5, с. 141].

Відповідно до чинного КК України при здійсненні аналізу норм Особливої частини такий обов'язок покладається на службових осіб, представників влади. До них можна віднести такі злочини, як зловживання службовим становищем (ст. 364), службова недбалість (ст. 367), зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем (ст. 423) та інші. Службове потурання розглядається як вид службового зловживання, що перешкоджає діяльності по передденню та розкриттю злочинів спеціально уповноваженими особами.

Більшість сучасних науковців визначаючи потурання, звертають свою увагу на здійснення потурання спеціально зобов'язаними суб'єктами [6, с. 144]. Хоча даючи визначення потурання в широкому розумінні О.М. Лемешко, як зазначалось вище, вказує на відповідальність будь-якої особи, яка не припиняє правопорушення та створює умови для його вчинення. Аналізуючи чинний КК України кримінально

караним є потурання спеціально – зобов'язаної особи, яка полягає у невиконанні обов'язку щодо припинення злочину.

Для більш повного аналізу потурання, слід звернути увагу на об'єкт розглядуваного злочинного діяння. Основним безпосереднім об'єктом потурання злочину виступають суспільні відносини, які охороняють інтереси правосуддя. Не зважаючи на те, що потурання злочинам розміщено в різних статтях КК України, змістом потурання виступає надання пасивної допомоги особі, яка вчинила злочин, що зумовлює ухилення її від кримінальної відповідальності і покарання. Виходячи з цього, основним безпосереднім об'єктом будуть виступати суспільні відносини в сфері правосуддя.

В науці кримінального права виділяють дві основні ознаки які притаманні потуранню:

- 1) потурання характеризується бездіяльністю;
- 2) потурання характеризується невиконанням обов'язків по відверненню та припиненню злочину, які покладені на винного [7, с. 27].

Н.П. Панченко, зазначає, що потурання злочинам і правової регламентації відповідальності за нього показує, що ступінь порушення того або іншого об'єкта в кожному конкретному випадку є різна, вона самим безпосереднім чином залежить від характеру суб'єкта цього діяння. Так, при вчиненні потурання приватною особою в більшій мірі потерпають інтереси правосуддя; спеціально зобов'язаною приватною особою - суспільні відносини, «родинні» ті, на які посягає даний злочин; посадовою особою – інтереси нормальної діяльності державного апарату або суспільних організацій [7, с. 62-63].

Аналіз правового регулювання відповідальності за потурання злочинам показує, що ступень порушення того або іншого об'єкта в кожному конкретному випадку є різна, вона безпосередньо залежить від характеру суб'єкта даного діяння. Наприклад, потурання яке вчиняється приватною особою завдає шкоду інтереси правосуддя, а потурання спеціально зобов'язаної приватної особи зумовлює завдання шкоди - суспільним відносинам, на які посягає даний злочин. Що до завдання шкоди посадовою особою, то при цьому потерпають інтереси нормальної діяльності державного апарату або суспільних організацій. Під підставою службового потурання слід розуміти вчинення умисного суспільно небезпечного діяння (злочину) при тому, що в даній особи є обов'язок припинення злочину.

Під бездіяльністю особи при службовому потуранні слід розуміти не вчинення службовою особою конкретних дій, спрямованих на припинення очевидного, вчинюваного, як правило, умисного злочину при наявності у неї обов'язку та можливості здійснити необхідні дії. Способом такого потурання злочину визнається невикористання працівником правоохоронного органу влади або службових повноважень всупереч службовій необхідності припинення злочину, що вчиняється. Службове потурання визнається злочином з матеріальним складом і тому вчиняється шляхом так званої «змішаної бездіяльності», що обумовило розгляд причинного зв'язку між вчинюваною бездіяльністю та наслідками її вчинення [6, с. 8].

Аналізуючи потурання злочину, зокрема особливості правового регулювання відповідальності можна виділити такі елементи суспільної небезпеки цього діяння. Перший характеризується досягненням суспільної небезпеки у зв'язку з «зловживання владою або службовим становищем», якщо в ролі особи, що здійснює потурання виступає посадова особа і по скільки злочинна ситуація яка склалася, в силу умисного перешкоджання їй, означає суттєва шкода правоохоронним інтересам, і її логічне перетворення в дійсну підготовку, вчинення або приховування злочину відповідає особистим інтересам особи яка здійснює потурання - її корисливої або іншої особистої зацікавленості.

Література:

1. Кримінальне право. Загальна частина: Підручник / За ред. А.С. Беніцького, В.С. Гусласького, О.О. Додорова, Б.Г. Розовського. – К.: Істина, 2011. – 1112 с.
2. Смирнов В.Г. Понятіе прикосновенности по советскому уголовному праву / Смирнов В.Г. – Л.: Издательство Ленинградского университета, 1957. – 129 с.
3. Баймурзин Г.И. Ответственность за прикосновенность к преступлению по советскому уголовному праву. М. 1966. - 279 с.

4. Лемешко О.М. Кримінально-правова оцінка потурання вчиненню злочину: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О. М. Лемешко; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2001. – 24 с.
5. Тельнов П.Ф. Ответственность за соучастие в преступлении / П.Ф. Тельнов. – М., «Юрид. Лит.», 1974. – 208 с.
6. Лемешко А. Н. О субъекте попустительства совершению преступления / А.Н. Лемешко // Проблемы законности – Харків., 2000. – Вип. 43. – С. 141-145.
7. Панченко П.Н. Преступное попустительство / П.Н. Панченко. – Иркутск: Иркутский гос. ун – та, 1976 – 98 с.

Ташлицька Н.М.
студентка Курсу Інституту підготовки кадрів для органів
прокуратури України
Національного університету «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого» Науковий керівник: *Кураш Яна
Михайлівна, доцент
м. Харків, Україна*

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ

1. Звертаючись до основного питання реформування поняття злочину в Україні, слід зазначити, що новий КПК України [1], що набуде чинності з 19 листопада 2012р. затверджує проголошену прийнятою в Україні у 2008р. Концепцією державної політики у сфері кримінальної юстиції та забезпечення правопорядку в Україні (далі - Концепція) [2] необхідність охоплення в подальшому усіх кримінально-караних діянь новим узагальнюючим поняттям - «кримінальні правопорушення» з його відповідною видовою диференціацією за ознаками й особливостями, що притаманні кожному з видів, на злочини та кримінальні проступки.

2. За основні критерії такого розподілу береться:

а) ступінь небезпеки кримінально-караного діяння для особи, суспільства чи держави;

б) вид кримінально-правових наслідків.

Тобто, виходячи з тексту Концепції кримінальними правопорушеннями визнаватимуться: злочини - діяння, вчинення яких становить найвищу та високу за ступенем небезпеки для особи, суспільства чи держави. Одним з видів покарання за вчинення злочину має бути позбавлення волі, у тому числі довічне. Вчинення злочину матиме наслідком судимість особи; кримінальні проступки - діяння, вчинення яких має низьку за ступенем небезпеки для осіб, суспільства чи держави. Вчинення кримінальних проступків не матиме наслідком позбавлення волі та судимості особи. За вчинення кримінальних проступків пропонується передбачити відповідальність й юридичної особи.

3. Вочевидь запровадження вказаних новацій потягне за собою як наслідок або прийняття нового кодексу про кримінальні проступки або перегляд певних положень Кримінального кодексу, у частині розподілу Особливої частини на окремі глави про злочини та кримінальні проступки; визначення особливостей відповідальності фізичних та юридичних осіб за кримінальні проступки (положення щодо суб'єкта правопорушення, його осудності та вини, співучасті, видів покарань, звільнення від покарань та їх відбування, судимості) тощо.

4. Представляється, що будь-які суттєві зміни й реформування кримінальної юстиції в Україні, про які зазначалося вище, вимагають значно виваженого й ретельного вивчення усіх чинників які впливають на сворення концептуальних засад кримінально-правової відповідальності. Запропонована у Концепції позиція цілком відбиває європейській підхід до такої категорії як кримінальна відповідальність. Однак, зважаючи на історичні умови розвитку України доцільно було б, все ж таки насамперед переконатися у можливостях реалізації такої концепції в нашій державі. Тому що, такі «дріб'язкові», як уявляється, зміни що полягають у «простому» розподілі злочинів на злочини й кримінальні проступки, введення до Кримінального кодексу України поняття кримінального правопорушення,